

FELJEGYZÉS

Csák János miniszter úr kezéhez

A Magyar Állami Operaház 2023-as pénzügyi évét, helyzetét összefoglalva – mint a magyar előadóművészet legnagyobb intézménye – azt kell megállapítanunk, hogy rég éltünk át ilyen nehéz esztendőt, és még nem is látszik a vége.

2023 januárjában szinte azonnal megváltozott a pénzügyi keretrendszer, hiszen az állami támogatásból csaknem 700 millió Ft-ot központi elvontak. Ez ugyan „csak” 5%-os csökkenés, azonban a támogatási összeg évek óta nem nőtt, miközben értékét jelentős infláció koptatta meg: 2021-2022-2023 vonatkozásában és kumulálva elmondható, hogy miképp természetesen másoknak is, úgy az OPERA támogatásának is több mint 31%-át értéktelenítette el az infláció. Ha a támogatás nominális csökkenését ehhez számoljuk, illetve a saját erőből megvalósított 10%-os augusztusi jövedelememelést is, amellyel a nyári-őszinte intézményi sztrájkokat akadályoztuk meg, és azt az 1.4 mrd Ft-os többletterhet ugyanúgy, amelyet a közműdíjak brutális emelkedése még 70% alá csökkentett bázison is okozott és nem kompenzálta senki, már érzékelhető a valóság. A Magyar Állami Operaház mozgásteret legalább 49 %-kal csökkent. (31% halmozódó infláció + 5% elvonás + 3% jövedelememelés törteves terhe + 10% rezsiemelkedés). Ha pedig mindezt a teljes intézményi költségvetésre extrapoláljuk (tehát a saját bevételekkel megnövelt bázisra, arányosan, 25%-kal szétosztva így a plusz terhet), akkor is igaz, hogy csaknem 30%-kal szűkebb eszközrendszerrel tudhattuk csak megvalósítani a 2023-as esztendőt.

Természetesen 30%-os léptékű pénzügyi szűkülést az amúgy is kifizetve működő OPERA nem tudhatott (volna) elviselni. Ha az inflációval „nem törődünk”, cash flow-ban akkor is bruttó 2.5 mrd Ft-os lyuk tátongott a költségvetésben. Több olyan intézkedésre is szükség volt, amely belül megrengette a társulatot, és a rengéshullámok egészében nem voltak a falakon belül csillapíthatók. A legnagyobb problémát okozó fenntartói döntés (a közműtarifák különbségének teljes egészében elmaradt kipótlása a megspórolt energiaszámla bázisán) pedig csak májusban született meg, így sokkal kevesebb idő maradt a reagálásra. Mivel a Magyar Állami Operaház központi költségvetési intézmény, így semmiféle megtakarítással nem rendelkezhet, csak a folyó év tevékenységeinek visszafogásával, illetve felpörgetésével tudhattunk kijönni a pénzügyi vészhelyzetből:

- töröltük az OPERA Eiffel Műhelyházának 2023 tavaszi és őszi összes felnőtt színházi előadását (ez leginkább a leszerződött magánénekeseket viselte meg)
- 20%-kal felemeltük az Operaház amúgy is magas helyárait (így már az 50e Ft-ot is elhagyta egy-egy frekventált adventi előadás jegyének ára)
- a tavalyi összeg dupláját kellett behoznunk a rendezvényes oldalon (ez 500 millió Ft-os plusz célt jelentett)
- minden kiszervezett tevékenységet intézményi hatáskörbe vettünk vissza, hogy a takarékoság és a profit is maximálisan az OPERA érdekei szerint alakulhasson (utolsó volt a büfé)
- minden intézményi beszerzést leállítottunk (ez a magatartás nem tartható, eszközök, szoftverek, bútorok, gépek, hangszerek, balettcipők szükségesek a biztonságos működéshez)
- 2023 nyarát végigjátszottuk az Operaházban a bevétel miatt, ahogy 140 év alatt még sosem.

Mindezen lépések oda vezettek, hogy az egyensúly fennmaradhatott, a Pénzügyminisztériumnál kezdeményezett rovatí átminősítések révén sikerül túlélni a felpörgetett bevételekkel és a visszavágott aktivitással, kiadásokkal ezt az évet. Azonban ez csak pirruszi győzelem több okból is:

- az OPERA támogatása 2024-ben sem növekszik a költségvetési törvény szerint;
- kilátásban vannak elvonások, amelyek nominálisan is újra csökkenthetik a forrást;
- a 2023 augusztusi béremelés immár nem törtévi pluszterhet jelent, hanem bő 1 milliárdosat;
- az infláció halmozódása éves 5%-os szinten is már 38%-ra kúszhat fel, egyre több művész és partner nem fogja elfogadni a korábbi honoráriumi vagy szolgáltatási árszintet;
- a magyar jegyvásárlók aligha bírják el újabb nagymérvű emelést;
- a rendezvényes bevétel jelentősen már nem növelhető;
- közműdíjak lejjebb, de többszörös árszínvonalon ragadtak, kompenzáció nincs;
- a 2022-ben maradványként beragadt források kormányzintű visszaszerzése egyre távolabb kerül (Operaház és Eiffel Műhelyház bútorai, szőnyegek, asztalos és lakatos

szerszámgépei, Opera Depó konténerei, napelempark költségei, OperaStúdió kivitelezési forrása, Simándy épület belsőépítészeti befejezése, DigiKotta eszközök beszerzései stb.)

- továbbra sem látszik, hogy a Lázár Ervin Program immár három sorozatot érintő „tartozásának” fedezetét mikor kaphatja meg az OPERA;
- Eiffel Műhelyház 2024 őszi felnőtt előadásainak ismételt blokkolása, 2025 tavaszi program 25%-ának újlagos törlése súlyosan nehezíti e világraszóló játszóhely bevezetését;
- biztosan nem lesz forrásunk az éves szinten 300-350 millió Ft-ba kerülő oktrojált dokumentum-kezelő szoftver (Poseidon) bevezetésére, amelyre egyébként szükségünk sem lenne;
- mivel egész nyáron játszottunk az Operaházban, tovább ez sem fokozható, nem maradt üres hely a naptárban (munkajogi minimumot tudunk kiadni szabadságként)
- 2023. december elsején elindul a gördülő sztrájk, amely a presztízsen túl leépítheti 2024-es bevételeinket, sok esetben már beszédett és felhasznált összegeket kell visszafizetnünk.

Ha e felsorolt veszélyek szignifikáns többsége valósággá válik, az OPERA működése csak korlátozott szinten, csoportos létszámleépítés és a tevékenység szűkítése árán tartható fenn. Ahogy leveleimben is jeleztem, a támogatás emelése lehet megoldás: immár évek óta – arányosan – egy megyeszékhely prózai színházának szintjén finanszírozza az állam egyetlen operaintézményét, pedig itt a műfajokból fakadó fajlagos költségek többször magasabbak. A külső körülmények rosszabbra fordulásával e hiátus összeszorozódik, és ha masszív sztrájkok indulnak el minden most novemberi tárgyalásunk, közvetítésünk, tárlátogatásunk, próbálkozásunk dacára, 2024-ben nem marad más, mint előrelépni a támogatásban vagy hátra a működésben.

Nagyrabecsüléssel,

Dr. Ókovács Szilveszter
főigazgató
Magyar Állami Operaház

2023. november 21.